

Porteføljestyret for Banebrytende forskning

Dato	Sted
13.03.2026	Digitalt møte
08:15-08:45	Zoom

Sak PS-BF 12/26	Godkjenning av sakslisten	08:15->
Sak PS-BF 13/26	Godkjent møteprotokoll fra porteføljestyremøte 1/26	-
Sak PS-BF 14/26	Spørsmål om habilitet	<-08:20
Sak PS-BF 15/26	FRIPRO-tildelinger U.off., jf. Offl. §14	08:20->
Sak PS-BF 16/26	Radikale forskningsidéer-tildelinger U.off., jf. Offl. §14	-
Sak PS-BF 17/26	Toppforskere-tildelinger U.off., jf. Offl. §14	<-08:40
Sak PS-BF 18/26	Eventuelt	08:40->
Sak PS-BF 19/26	Godkjenning av møteprotokoll	<-08:45

Porteføljestyret for Banebrytende forskning, møte 1/26

Dato
4. mars
kl. 09.00-12.15

Sted
Digitalt Zoom-møte

Til stede

Terje Lohndal - leder
Anette Bayer
David Budtz Pedersen
Marianne Fyhn
Cathrine Holst
Inge Jonassen
Rasmus Larsen
Barbara van Loon
Tine Uberg Nærland
Marie Rognes
Inger Skjelsbæk
Magne Olav Sydnes
Jarle Trondal
Åsa Sandnes (KD observatør)

Forfall

Til stede fra Forskningsrådet

Områdedirektør Benedicte Løseth
Avdelingsdirektør Petter Helgesen
Spesialrådgiver Harald H. Simonsen
Spesialrådgiver Christian Lund
Spesialrådgiver Jon Holm (sak 07)
Seniorrådgiver Gunhild Rønningen (sak 07)

Sak PS-BF 01/26 **Godkjenning av sakslisten**
Vedtak: Sakslisten godkjennes.

Sak PS-BF 02/26 **Godkjent møteprotokoll fra porteføljestyremøte 6/25**
Møteprotokollen er godkjent i møte 6/25.

Sak PS-BF 03/26 **Spørsmål om habilitet**
Saksgrunnlag:

Saksfremlegg

Vedtak: Annette Bayer og Jarle Trondal er inhabile i behandlingen av sak 05/26 og forlater møtet under behandlingen av saken.

Alle porteføljestyrets medlemmer er habile i behandlingen av de øvrige saker på sakslisten.

Sak PS-BF 04/26 **Orienteringer**
Skriftlige:

1. Tildelingsbrev fra Kunnskapsdepartementet for 2026
 2. Nasjonal forskningsinfrastruktur – søknadsoversikt
 3. Revisjon av Forskningsrådets strategi 2026
-

Muntlige:

1. Orientering om status for nytt system for søknadsskriving, søknadsbehandling og prosjektoppfølgning i Forskningsrådet (Tibi)
2. Orientering fra Styrets møte med porteføljestyre-lederne

Vedtak: Porteføljestyret tar sakene til orientering.

Sak PS-BF 05/26 Revidert investeringsplan for 2026-2028

Saksgrunnlag:

Saksfremlegg

1. Vedlegg 1 Revidert investeringsplan 2026-2028

Vedtak: Porteføljestyret for Banebrytende forskning vedtar revidert investeringsplan for 2026-2028. Styret ønsker å utvide Radikale forskningsideer til alle karrieretrinn når administrasjonen har gjort mer erfaringer med ordningen.

Sak PS-BF 06/26 Rapportering for 2025 til Forskningsrådets styre

Saksgrunnlag:

Saksfremlegg

1. Vedlegg 1 Rapportering for 2025 til Styret fra Porteføljestyret for Banebrytende forskning

Vedtak: Porteføljestyret for Banebrytende forskning vedtar porteføljestyrets rapport til Styret for 2025 med de justeringer som kom fram på møtet.

Sak PS-BF 07/26 Fagevalueringer av humaniora og samfunnsvitenskap

Saksgrunnlag:

Saksfremlegg

1. Vedlegg 1 Forslag til inndeling i evalueringsløp
2. Vedlegg 2 Institusjoner fordelt på løp

Vedtak: Porteføljestyret ber administrasjonen ta med innspill i det videre arbeidet.

Sak PS-BF 08/26 Hvordan fremme banebrytende forskning?

Saksgrunnlag:

Saksfremlegg

Vedtak: Administrasjonen tar med seg porteføljestyrets innspill og kommentarer i arbeidet med å lage en plan for å fremme banebrytende forskning.

Sak PS-BF 09/26 Fastlegge resterende møtedatoer for 2026

Saksgrunnlag:

Saksfremlegg

Vedtak: Møtene under fastlegges til følgende dater:

- Møte 2/26: 13/03-2026, kl. 08:15-08:45 (digitalt møte)
 - Møte 5/26: 18/09-2026, kl. 10-16 (fysisk møte)
-

-
- Møte 6/26: 12/11-2026, kl. 9-12.15 (digitalt møte)
 - Møte 7/26: 9/12-2026, kl. 9-12.15 (digitalt møte)

Sak PS-BF 10/26 **Eventuelt**
Det var ingen saker under eventuelt.

Sak PS-BF 11/26 **Godkjenning av møteprotokoll**
Vedtak: Porteføljestyret godkjenner møteprotokollen.

Sak PS-BF 14/26

Spørsmål om habilitet

Til	Ansvarlig Direktør	Saksbehandler	Vedlegg
Porteføljestyret for Banebrytende forskning	Petter Helgesen	Harald H. Simonsen	1. Bestemmelser om habilitet og tillit i Norges forskningsråd - kort
Fra			
Områdedirektør Benedicte Løseth			

BESLUTNINGSSAK

Forslag til vedtak Habilitet for sak 15 og 16 tas opp under behandlingen av saken.
Alle porteføljestyrets medlemmer er habile i behandlingen av de øvrige saker på sakslisten.

Kort bakgrunn Møtet er et tildelingsmøte for tildeling av midler til søknader. For slike tildelingssaker er det spesielt viktig at porteføljestyret diskuterer spørsmål om habilitet knyttet til styrets medlemmer med hensyn til de søknader som skal behandles på møtet.

Hvorfor saken fremmes til dette møtet Alle møter i porteføljestyrene skal ha en sak hvor styret vurderer medlemmenes habilitet knyttet til sakene som skal behandles på møtet.

Hovedpunkter Habilitet for sak 15 og 16 tas opp under behandlingen av saken.
Medlemmer som er inhabile forlater møtet og deltar ikke i diskusjon og vedtak knyttet til søknadene de er inhabile for.
Det er ingen inhabilitet knyttet til andre saker på sakslisten.

Forberedelse / prosess Lister over prosjektledere og deltagere i søknadene som skal behandles i sak 15, 16 og 17 ble lagt ut i porteføljestyrets Teams-rom før møtet. Porteføljestyrets medlemmer ble før møtet bedt om å melde inn vurdering av sin habilitet knyttet til søknadene som skal behandles. Et forslag til inhabile medlemmer er laget av administrasjonen basert på innspillene.

Videre saksgang Følges opp i møtet.

Bestemmelser om habilitet og tillit

i Norges forskningsråd – kortversjon

Forskningsrådet er omfattet av habilitetsbestemmelsene i Forvaltningslovens kapittel II "Om ugildhet". Bestemmelsene gjelder også eksterne enkeltpersoner som bidrar i Forskningsrådets saksbehandling, som fageksperter. Forskningsrådet har i tillegg vedtatt egne bestemmelser om habilitet og tillit. Disse er på noen punkter strengere enn lovens regler. De viktigste bestemmelsene for vurdering av habilitet er følgende:

Fra bestemmelsene:

2 Definisjoner

I disse bestemmelsene menes med:

Part – person som en avgjørelse retter seg mot eller som saken ellers direkte gjelder, jf. forvaltningslovens § 2 e). Som part regnes normalt også enkeltperson som er direkte identifisert i en søknad og som har en sentral rolle i prosjektet.

3 Habilitetskrav og avgjørelse av habilitetsspørsmålet

3.1 Automatisk inhabilitet

Ansatt, ekspert eller medlem av styrende og rådgivende organer i Forskningsrådet samt enhver annen som utfører tjeneste eller arbeid for Forskningsrådet, er i alle tilfelle inhabil til å tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse, eller treffe avgjørelse i en sak

- a) når han eller hun selv er part i saken
- b) når han eller hun er i slekt eller svogerskap med en part i opp- eller nedstigende linje eller i sidelinje så nært som søsken
- c) når han eller hun er eller har vært gift eller partner med eller er forlovet med, eller er samboer med, eller er fosterfar, fostermor eller fosterbarn til en part.
- d) når han eller hun er verge eller fullmektig for en part i saken eller har vært verge eller fullmektig for en part etter at saken begynte
- e) når han eller hun leder eller har en ledende stilling i, eller er medlem av styringsorgan eller bedriftsforsamling for en offentlig eller privat virksomhet, som er part i saken
- f) når han eller hun er, eller for mindre enn 3 år siden har vært, veileder for en part med sikte på doktorgrad

3.2 Inhabilitet etter skjønn

Ansatt, ekspert eller medlem av styrende og rådgivende organer i Forskningsrådet samt enhver annen som utfører tjeneste eller arbeid for Forskningsrådet, er inhabil til å tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse, eller treffe avgjørelse i en sak når det foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til hans eller hennes upartiskhet.

Ved vurderingen skal det blant annet legges vekt på om avgjørelsen i saken kan innebære særlig fordel, tap eller ulempe for ham eller henne selv eller noen som han eller hun har nær personlig tilknytning til. Det skal også legges vekt på om ugildhetsinnsigelse er reist av en part.

Kommentar til 3.2:

I skjønnsvurderingen skal en særlig vurdere og vektlegge følgende:

- personlig interesse for utfallet av saken
- nært faglig samarbeid, herunder vurdere betydningen av samforfatterskap og veiledning
- nært vennskap
- personlig eller faglig motsetningsforhold
- personlig eierskap – aksjer e.l.

Fra veiledningen:

3. Generelt om habilitetsvurdering

Ved vurdering av habilitetsforhold vil det ofte være behov for å bruke skjønn. Ved vurdering av habilitet må følgende overordnede spørsmål stilles:

- Er det noen forhold i saken som kan svekke, eller kan antas å svekke, vedkommendes profesjonelle dømmekraft?
- Er det noen forhold i saken som kan svekke, eller kan antas å svekke, vedkommendes profesjonelle dømmekraft sett utenfra?
- Er vedkommendes opptreden egnet til å svekke tilliten til beslutningen?

Det skal legges vekt på muligheten for personlig fordel, tap eller ulempe som følge av utfallet av saken.

Nedenfor er det satt opp en oversikt over hvilke forhold som bør vurderes når man skal avgjøre om en person er inhabil.

Sjekkpunkter	Nærmere beskrivelse
a) Automatisk inhabilitet	Se bestemmelsene om automatisk inhabilitet
b) Nær personlig/faglig tilknytning	Nært personlig vennskap (det må være mer enn bare bekjentskap), faglig fellesskap, for eksempel samarbeid eller samforfatterskap av nyere dato etc. Både omfang og nærhet i tid er elementer i vurderingen av nærhet i samarbeid/-samforfatterskap (se kapittel 4.1 om faglig samarbeid). Ved vurdering av om nære personlige eller faglige forhold fører til inhabilitet, må det vurderes om avgjørelsen av den aktuelle saken har betydning for den man har et nært forhold til (jf. punkt c).
c) Mulighet for personlig vinning/tap/ulempe	For å bli inhabil skal man selv, eller noen man har et nært forhold til (punkt b), ha noen grad av personlig interesse av utfallet av en sak. I Forskningsrådet vil det normalt dreie seg

	om utfallet av en prosjektbevilgningssak. Den personlige interessen kan være av faglig og/eller økonomisk art. For universitetsansatte kan egeninteressen ofte være av faglig art. Man kan ha en egeninteresse av at ens fagmiljø blir styrket, får økt anerkjennelse, eller får finansiert nytt utstyr, selv om man ikke selv er direkte involvert i det aktuelle prosjektet, fordi dette kan øke ens egne muligheter for fremtidig støtte. For en bedriftsansatt, spesielt fra en liten bedrift, kan egeninteressen være av økonomisk art, det kan trygge arbeidsplassen for alle om bedriften får en bevilgning. For ansatte ved forskningsinstitutter kan begge forhold være aktuelle, avhengig av instituttets størrelse og mangfold (se kapittel 5).
d) Andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til en beslutning hvis vedkommende deltar	Er det noen forhold som kan svekke, eller kan antas å svekke, den profesjonelle dømmekraften sett utenfra, for eksempel knyttet til kravet om forsvarlig saksbehandling, likebehandling eller saklighet? Kontrollspørsmålet må være: Hvordan tar dette seg ut utenfra? Det må være en vurdering som bygger på mer enn løse antagelser og spekulasjoner. Man må vurdere det slik at det er overveiende sannsynlig, at noen vil reise spørsmål ved en persons upartiskhet, og at dette vil svekke tilliten til den aktuelle beslutningen.

Det er viktig at alle aktuelle momenter vurderes i hvert enkelt tilfelle. Hvis flere momenter gjør seg gjeldende samtidig, kan det lettere føre til inhabilitet.

4. Vurdering av inhabilitet etter skjønn

Når det ikke foreligger automatisk inhabilitet, er det viktig å vurdere inhabilitet ut fra reglene om skjønn. Det er ulike faktorer som må vurderes under denne kategorien. Vurderingstemaene er om det foreligger andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til en beslutning dersom vedkommende deltar i saksbehandlingen. Det skal bl.a. legges vekt på om avgjørelsen i saken kan innebære en mulighet for fordel, tap eller ulempe for vedkommende selv eller noen han eller hun har nær personlig tilknytning til.

Habilitetskravene kan bli noe strengere jo vanskeligere, viktigere og mer skjønnspreget en sak er, og også når den enkeltes mulighet for å påvirke den endelige avgjørelse i en sak er stor. Det er viktig at det ikke skapes tvil om vedkommendes tilknytning til saken eller partene.

Nedenfor drøftes en del typiske situasjoner som er aktuelle i Forskningsrådet

4.1 Nært faglig samarbeid, herunder samforfatterskap og veiledning

Den som har, eller inntil nylig har hatt, et nært faglig samarbeid med en person eller institusjon som er part i saken vil kunne bli inhabil fordi et nært faglig samarbeid kan påvirke evnen til upartisk vurdering.

Generelt skal det mye til for at samarbeid i tjeneste skal medføre inhabilitet. Det er først hvis samarbeidet er særlig nært og omfattende at det kan bli spørsmål om inhabilitet av den grunn alene.

Vanlig samarbeid i tjeneste og kontakt grunnet i arbeid innen samme fagfelt vil normalt ikke føre til inhabilitet. Forvaltningsloven åpner for en bred skjønnsmessig vurdering der det avgjørende er om det er konstatert et «særegent forhold» og om det er «egnet til å svekke tilliten» til upartisk vurdering. Forskning kan imidlertid ha særtrekk som skiller det fra annet samarbeid i tjeneste, fordi forskning er en mer personlig virksomhet.

Der kriteriene for rettmessig forfatterskap er oppfylt (jfr. definisjonen i etikkom.no) vil det foreligge et samarbeid, men det er ikke gitt at det medfører inhabilitet. Antall bidragsytere til en publikasjon, og rollen vedkommende har hatt, kan si noe om sannsynligheten for at samarbeidet er så nært at det vil medføre inhabilitet. Antall sampublikasjoner og utgivelseshyppigheten er også faktorer som må vurderes.

Samforfatterskap som ikke fyller vilkårene for rettmessig forfatterskap, vil ikke føre til inhabilitet med mindre det også foreligger samarbeid ut over samforfatterskapet som er av en slik karakter at det fører til inhabilitet.

- Redaktøransvar vil normalt ikke medføre inhabilitet.
- Ved rettmessig samforfatterskap som ligger nær 3 år tilbake i tid kan det være aktuelt å undersøke når samarbeidet fant sted, fordi det kan ha gått en tid før publikasjonen kom på trykk.

Veiledning

En person som har vært veileder for en part med sikte på doktorgrad for mer enn tre år siden (jf. bestemmelsenes punkt 3.1 f) må vurdere sin habilitet ut fra spørsmålene i de tre kulepunktene i kapittel 3 i veiledningen. Det samme gjelder for den som er, eller har vært, veileder for en part med sikte på andre eksamener enn doktorgrad.

5. Inhabilitet for ansatt ved samme institusjon (kollega-inhabilitet)

Når det gjelder kollegainhabilitet, kan både reglene om automatisk inhabilitet og inhabilitet etter skjønn komme til anvendelse.

Flere momenter må vurderes når en person skal være med på å fatte vedtak som gjelder søknader fra den institusjonen der vedkommende er ansatt.

- Hvilken posisjon har vedkommende i institusjonen?
 - Under ellers like forhold vil inhabilitet kunne oppstå oftere når vedkommende har en sentral posisjon i den virksomhet der vedkommende er ansatt.
- Eierrettigheter i form av aksjer eller lignende i den institusjonen hvor vedkommende er ansatt, må vurderes.
 - Høy stilling ved institusjonen kan medføre at selv en mindre aksjepost vil kunne utløse inhabilitet. Omvendt vil en stor aksjepost kunne bidra til å utløse inhabilitet også for en vanlig ansatt i vedkommende institusjon.

Vurdering av inhabilitet vil kunne påvirkes av hvilken sektor (universitetssektoren, instituttsektoren eller næringslivet) vedkommende er tilknyttet.

Under følger noen momenter som kan brukes ved habilitetsvurderingen basert på vedkommendes tilknytning til de ulike sektorene:

Universitetssektoren

Den som er rektor, dekan eller instituttleder vil være inhabil til å behandle søknader fra egen enhet i henhold til bestemmelsenes punkt 3.1 e). Det samme gjelder den som sitter i styret for universitetet, fakultetet eller instituttet.

Forsker/professor vil ofte kunne være inhabil for søknader der forskere fra egen forskergruppe, eller nære faglige samarbeidspartnere, er sentrale. Det at man kommer fra samme institutt, behøver ikke å medføre inhabilitet. Dette vil være avhengig av instituttets størrelse (antall forskere) og den faglige relasjonen mellom søker og vedkommende forsker/professor. Dette må vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle.

Instituttsektoren

Den som er leder, eller har ledende stilling, ved et institutt vil være inhabil i henhold til bestemmelsenes punkt 3.1.e). Det samme gjelder den som sitter i styret for instituttet.

Forsker-/professorstilling vil, på samme måte som for universitetssektoren, ofte kunne medføre inhabilitet for søknader der forskere fra egen forskergruppe eller nære faglige samarbeidspartnere er sentrale. I tillegg må det vurderes hvilken betydning det har for den ansatte at en søknad fra instituttet blir innvilget. I denne vurderingen må det legges særlig vekt på prosjektets betydning for instituttets økonomi og renommé.

Næringslivet

Den som er leder, eller har ledende stilling, i et selskap vil være inhabil i henhold til bestemmelsenes punkt 3.1.e). Det samme gjelder den som sitter i styret for selskapet.

Ansatte i et selskap som søker om forskningsmidler, vil, på samme måte som for universitets- og instituttsektoren, ofte kunne være inhabile for søknader der personer fra eget fagmiljø eller nære faglige samarbeidspartnere er sentrale. I tillegg må det vurderes hvilken betydning det har for de ansatte at en søknad fra selskapet blir innvilget. I denne vurderingen må det legges særlig vekt på prosjektets betydning for selskapets økonomi og renommé.